

עמדות כלפי אידיאל היופי ותפקידיהן בתהליך קבלת מועמדים לעבודה בהיבט בין
תרבותי תוך הסבר וניתוח באמצעות תאוריית סטריאוטיפ האטרקטיביות הפיזית

תוכן עניינים

1.....	תקציר
2.....	מבוא
3.....	אטרקטיביות פיזית – רקע
4.....	סטריאוטיפ האטרקטיביות הפיזית
8.....	סטריאוטיפ האטרקטיביות הפיזית בהיבט בין-תרבותי
11.....	ראיונות עבודה וסטריאוטיפ האטרקטיביות הפיזית
14.....	סיכום
14.....	מסקנות
14.....	המלצות ליישום בשטח
15.....	הצעות למחקר עתידי
15.....	מגבלות
16.....	ביבליוגרפיה

אטרקטיביות פיזית וייחוס של תכונות מסוימות בהתבסס על מראה חיצוני העסיקו בני אדם בתקופות ובאזורים שונים לאורך ההיסטוריה, החל מאריסטו דרך דרווין ועד ימינו (Zebrowitz, Wang, Bronstad, Eisenberg, Undurraga, Reyes-Garcia & Godoy, 2011). בספרות המחקרית, הנטייה לקשר בין אטרקטיביות פיזית לבין תכונות אישיות חיוביות מתועדת מאז שנות השבעים של המאה העשרים (לירן-אלפור וקמה, 2007).

אטרקטיביות פיזית מקושרת למגוון תכונות אופי חיוביות, כפי שמודגם במשפט "מה שיפה, הוא טוב" (Dion et al., 1972, p. 285), ומנגד, לאנשים הנחשבים לבלתי מושכים נקשרים סטריאוטיפים שליליים בנוגע לתכונות אופי בלתי רצויות (לירן-אלפור וקמה, 2007). הקישור הזה בין אטרקטיביות פיזית לתכונות חיוביות, שלרוב אינו מעוגן במציאות, מתואר באמצעות "סטריאוטיפ האטרקטיביות הפיזית" (Fudman, 2010), שמייצג את הנטייה האנושית לייחס לאנשים מושכים תכונות חיוביות יותר בהשוואה לאנשים הנחשבים לפחות מושכים.

תהליך זה מבוסס על העובדה שבהעדר אינפורמציה נוספת, אנשים מסתמכים על מראה חיצוני כבסיס להסקת מסקנות אודות מאפיינים אישיותיים. כלומר, בני אדם מקשרים בין תכונות אופי מסוימות לבין סממנים חיצוניים ומיישמים את המידע הזה כאשר הם מבצעים שיפוט לגבי אחרים (Albright, Malloy, Dong Kenny & Fang, 1997).

בכל תרבות, בני אדם מגלים רגישות לסממנים של אטרקטיביות פיזית ומתבססים עליהם בבואם לבצע שיפוט לגבי מאפייניהם של אנשים ותכונותיהם. השיפוט הזה מסתמך על סטריאוטיפים תלויי-תרבות, המבוססים על האמונות והערכים הדומיננטיים של אותה תרבות (Chen, Sheffer & Wu, 1997). מקורו של ההבדל בין ייחוס של תכונות שונות הוא בעובדה שבתרבויות שונות תכונות מסוימות מוערכות באופן שונה (Zebrowitz et al., 2011).

בעבודה הנוכחית ביקשנו לבחון את הסטריאוטיפים הללו בהקשר של תהליך קבלה לעבודה: שאלות המחקר הן האם יש לסטריאוטיפ האטרקטיביות הפיזית יש השפעה על סיכויי הקבלה של מועמדים לעבודה, והאם יש הבדלים בין הסטריאוטיפים של תרבויות שונות.

בפרק הראשון נציג סקירה קצרה בנוגע לאטרקטיביות פיזית ומשתנה. הפרק השני יעסוק בסטריאוטיפ האטרקטיביות הפיזית, האופן שבו הוא מתבטא וגורמים משוערים לקיומו. בפרק השני נעסוק בסטריאוטיפ זה בהקשר בין-תרבותי, ובפרק השלישי נעסוק בהשפעה של הסטריאוטיפ על תהליך הקבלה לעבודה. בפרק הסיכום נציג את מסקנות המחקר ואת התשובה לשאלות המחקר, וכן המלצות ליישום בשטח, הצעות למחקר עתידי ואת מגבלות המחקר.

אטרקטיביות פיזית – רקע

Morrow מגדיר אטרקטיביות פיזית כך: "המידה שבה פניו של אדם יוצרים תגובות חיוביות אצל מי שמתבונן בו" (Morrow, 1990, p. 47). הופעתו החיצונית של אדם וזהותו המינית הם שני המאפיינים האישיותיים הברורים והנגישים ביותר לאחרים באינטראקציה חברתית.

הנטייה לעסוק ביופי אנושי קיימת כמעט בכל החברות האנושיות שנחקרו, וקיימת הסכמה כללית בין בני אדם מתרבויות שונות, מעמדות שונים ובגילאים שונים לגבי אילו אנשים נחשבים למושכים (Fink & Penton-Voak, 2002). למרות קונצנזוס נרחב זה, אטרקטיביות פיזית איננה תכונה שניתן למדוד באופן כמותי, ומרבית הדירוגים של תכונה זו נעשים באמצעות שימוש בתמונות פנים. שיטה זו הוכיחה את עצמה כיעילה ומהימנה באופן עקבי, ואנשים מבצעים מגוון רחב של שיפוטיות באמצעות בחינת פניהם של אנשים (Chiu & Babcock, 2002).

ישנם שלושה משתנים עיקריים אליהם מתייחסים כשעוסקים בגורמים שהופכים אדם לאטרקטיבי מבחינה חיצונית בעיני הסביבה:

- סימטריה – סימטריה דו-צדדית של הגוף משוערת כמשקפת רמה התפתחותית גבוהה, במיוחד בכל הנוגע ליכולתו של הגוף להגן על עצמו מפני גורמים סביבתיים שונים במהלך ההתפתחות. פנים סימטריים מסמלים בריאות ועמידות של הפרט, דבר ההופך פרטים בעלי סימטריה גבוהה למושכים יותר.
- עם זאת, נמצא כי גם בהיעדר תמונת פנים שלמה, אנשים יכולים לזהות סימטריה (Scheib et al., 1999 in Fink & Penton-Voak, 2002), מה שמעיד על כך שסימטריה איננה המרכיב היחיד בקביעת האטרקטיביות החיצונית של אדם. כמו כן, נטען כי סימטריה נתפסת באמצעות מערכת התפיסה החזותית (ראייה), כך שיתכן שמשכיח לסימטריה היא פשוט "תוצר-לוואי" של מערכת זו (Fink & Penton-Voak, 2002, p. 155).
- ממוצעות (Averageness) – יש המשערים כי ככל שפנים נחשבים למוצעים יותר, כך הם נתפסים כמושכים יותר, אך לא ברור מה בדיוק נחשב למוצע מבחינת מראה חיצוני ומה מקור העדפה זאת.
- סממני מין – בבני אדם, הימצאותם של הורמונים מסוימים משפיעים על סממנים חיצוניים: טסטוסטרון אחראי על היווצרותם של מאפיינים פיזיים הנחשבים לגבריים, ואסטרוגן אחראי על סממנים נשיים. משוער כי סממנים פיזיים הנחשבים למושכים מסמנים למעשה בריאות ופריון.

למרות שלא קיים עיקרון יחיד שלפיו נקבע האם אדם נחשב לאטרקטיבי מבחינה חיצונית (Rhodes, 2006), ידוע כי להנאה האנושית מיופי מקורה בתהליכים ביולוגיים, ונמצא כי חשיפה לפנים הנחשבים ליפים מפעילה אזורים במוח הקשורים בחיזוקים חיוביים (Aharon, Etcoff, Ariely, Chabris, O'Connor, & Breiter., 2001; O'Doherty, Winston, Critchley, Perrett, Burt, & Dolan, 2003).